

VEROHALLINTO

Esikunta- ja oikeusyksikkö
PL 325
00052 VERO

Lausunto

8.3.2018

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite / Diaarinumero
A12/00 00 01/2018 (VH)

VM083:00/2017 (VM)
VM/1378/03.01.00/2017 (VM)

Lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain, ennakkoperintälain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta Verohallinto esittää kunnioittaen seuraavaa.

Esityksen pääkohdat

Esityksessä ehdotetaan muutoksia suomalaisten julkisesti noteerattujen yhtiöiden hallintarekisteröidyille osakkeilleen maksamien osinkojen verotukseen ja verotusmenettelyyn. Esityksen taustalla ovat lausumat, jotka eduskunta hyväksyi keväällä 2017 EU:n arvopaperikeskusasetuksen johdosta hyväksytyjen arvo-osuusjärjestelmää, arvopaperitilejä ym. koskevien lakimuutosten yhteydessä (EV 44/2017 vp). Eduskunnan lausuman mukaan ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy viipymättä valmistelemaan lainsäädäntöä, jolla mahdollistetaan veroviranomaisten kattava tiedonsaanti hallintarekisteröidyistä osakkeista osinkoa saavista lopullisista edunsaajista. Tämän toteuttamiseksi ennakkoperintälakiin tulee lisätä säännös, jonka mukaan Suomessa asuvan tunnistamattoman verovelvollisen saamasta osingosta tulee toimittaa 50 %:n ennakonpidätys.” Lisäksi esityksen taustalla ovat vuodesta 2006 alkaen hallintarekisteröityihin osakkeisiin sovellettuun ns. yksinkertaistettuun menettelyyn liittyvät verovalvonnalliset ongelmat ja epäselvyydet verovastuussa.

Esityksen mukaan verosopimuksen mukainen vero voitaisiin periä osinkoa maksettaessa, jos osingon saajaa (loppusaajaa) lähinnä oleva osakkeen säilyttäjä (esim. loppusaajan pankki) on rekisteröitynä Verohallinnon pitämään säilyttäjärekisteriin. Säilyttäjän on tullut huolellisesti selvittää osingon saajan asuinvaltio ja se, että verosopimuksen osinkoa koskevia määräyksiä voidaan soveltaa osingon saajaan. Toiseksi verosopimuksen mukainen vero voitaisiin

periä, vaikka osingon saajaa lähinnä oleva osakkeen säilyttäjä ei olekaan rekisteröitynyt, jos toinen säilyttäjä (joka on rekisteröitynyt) on ottanut välittääkseen osingon saajan tiedot ja varmistanut verosopimuksen soveltamisen edellytykset.

Jos säilyttäjän rekisteröintiä koskevat edellytykset eivät täyty tai rekisteröityneellä säilyttäjällä ei ole osingon maksuajankohtana osingon saajan tietoja, rajoitetusti verovelvolliselle maksettavasta osingosta on perittävä 35 prosentin lähdevero (nykyisin rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (lähdeverolaki) mukaan lähdevero on enintään 30 prosenttia). 35 prosentin lähdevero on hallituksen esityksen perustelujen mukaan perittävä myös siinä tapauksessa, että rekisteröitynyt säilyttäjä ei toimita Verohallinnolle saajan tietoja sen vuoksi, että osingon saaja on kieltänyt tietojensa luovuttamisen. Esitys ei muuttaisi osinkojen lähdeverotuksen perussääntelyä veroprosentin korottamista lukuun ottamatta.

Jos hallintarekisteröidylle osingolle maksettavan osingon saaja on maksajan tai säilyttäjän tiedon mukaan Suomessa yleisesti verovelvollinen, osingosta on toimitettava 50 prosentin ennakonpidätys, jos osingon maksaja ei saa osingon saajasta ehdotetussa hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettua osinkoa koskevassa vuosi-ilmoitussäännöksessä (VML 15 e §) tarkoitettuja yksilöinti ym. tietoja. Osingon saajalla on mahdollisuus hakea liikaa peritty vero Verohallinnolta palautushakemuksella. Yleisesti verovelvollinen voi saada ennakonpidätyksenä liikaa perityn veron takaisin ilmoittamalla osingon veroilmoituksellaan ja esittämällä siitä ja osingosta peritystä verosta tarpeellisen selvityksen.

Rekisteröitynyt säilyttäjä olisi velvollinen antamaan Verohallinnolle saajakohtaiset vuosi-ilmoitustiedot asiakkaansa saamasta osingosta ja niistä perityistä veroista. Rekisteröitynyt säilyttäjä, joka on ilmoittanut osingonmaksua varten enimmäisveroa (35 tai 50 prosenttia) pienemmän veron, olisi Verohallinnolle vastuussa laiminlyöntinsä johdosta perimättä jääneestä verosta. Perimättä jäänyt vero määrättäisiin säilyttäjän maksettavaksi, jos vuosi-ilmoitustiedoista tai Verohallinnon muutoin saamista tiedoista ilmenisi, että vero on peritty liian pienenä. Maksaja olisi lähdeveron perimiseen velvollisena myös vastuussa perimättä jääneestä lähdeverosta. Esityksen tarkoituksena on, että rekisteröitynyt säilyttäjä olisi ensisijaisesti vastuussa laiminlyöntinsä johdosta perimättä jääneestä verosta.

Esitys edellyttäisi uuden Verohallinnon pitämän säilyttäjärekisterin perustamista ja nykyisen ulkomaalaisten omaisuuden hoitajien rekisterin lakkauttamista. Säilyttäjärekisterissä voisi olla sekä ulkomaisia että kotimaisia säilyttäjiä. Säilyttäjä merkittäisiin rekisteriin hakemuksesta. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä olisi mm. että säilyttäjällä on lainsäädännön mukaan oikeus harjoittaa säilytystoimintaa, säilyttäjän kotipaikka on EU-valtiossa tai sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella on kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus, toimilupa ao. valtiossa sekä se, että säilyttäjää koskee Common Reporting Standardin tai rahanpesumääräysten yms. mukainen asiakkaan tunnistamisvelvollisuus.

Esityksen mukaan uusia säännöksiä sovellettaisiin 1.1.2020 alkaen. Säilyttäjät voisivat hakea rekisteröitymistä säilyttäjärekisteriin 1.7.2019 alkaen.

Yleistä

Verohallinnon näkemyksen mukaan lakiehdotus on perusteltu ja tarpeellinen hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavien osinkojen verotuksen oikeellisuuden valvonnan parantamiseksi. Kesällä 2017 lausuntokierroksella olleeseen esitysluonnokseen tehdyt muutokset ovat Verohallinnon mielestä kannatettavia. Verohallinto esittää jäljempänä säännöksiin eräitä täydennyksiä ja täsmennyksiä, jotka ovat Verohallinnon käsityksen mukaan tarpeellisia sääntelyn tarkoituksen toteutumiseksi.

Verohallinnon käsityksen mukaan ehdotettu sääntely tiedonantovelvollisuuksineen parantaa hallintarekisteröidyille osakkeille maksettujen osinkojen verotuksen massaluonteisen valvonnan edellytyksiä. Rekisteröidyn säilyttäjän verovastuuta koskevat säännökset tehostanevat nykytilaan verrattuna osingon saajan tunnistamista ja verosopimusetujen myöntämisen edellytysten huolellista tutkimista.

Ehdotettu sääntely ei kuitenkaan sellaisenaan anna tehokkaita keinoja puuttua osingonmaksuajankohtaan ajoittuviin veronkiertotoimenpiteisiin, joissa hyödynnetään eräiden verosopimusten mukaan osinkoihin sovellettavaa nollaverokantaa. Osinkoihin kohdistuu aggressiivista verosuunnittelua, johon tyypillisesti kuuluu, että osakkeen muodollinen omistusoikeus on osingonmaksuhetkellä sillä osapuolella, jonka asuinvaltion kanssa Suomella on edullinen verosopimus. Verohallinnon näkemyksen mukaan tällaisten ilmiöiden torjumiseksi lainsäädännön jatkokehittämisessä tulisi harkita Principal Purpose Test -määräysten saattamista osaksi Suomen sisäistä lainsäädäntöä.

Verohallinto on antanut 30.8.2017 lausunnon samaa asiaa koskevan aikaisemman hallituksen esityksen johdosta ja 15.12.2017 sitä täydentävän arvion muutosten aiheuttamista taloudellisista vaikutuksista ja resurssitarpeista Verohallinnolle. Nyt annettavan lausunnon lisäksi Verohallinto viittaa mainittuihin aikaisempiin lausuntoihinsa.

Rekisteröidyn säilyttäjän tiedonantovelvollisuus

Verohallinto esittää, että ehdotettuun lähdeverolain 10 c §:n 1 momenttiin lisätään säännös rekisteröityneen säilyttäjän velvollisuudesta toimittaa osingon maksajalle tämän pyynnöstä osingon maksajan verotusta koskevien velvoitteiden täyttämiseksi tarpeelliset tiedot.

Säännös olisi tarpeen sen vuoksi, että osingon maksaja on vastuussa lähdeveron perimisestä oikeanmääräisenä ja tiedonantovelvollinen maksamistaan osingoista. Nimenomainen säännös säilyttäjän velvollisuudesta antaa tiedot merkitsisi lakisääteistä velvoitetta ja varmistaisi sen, että tietojen luovuttamista koskeva sääntely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen (EU)

2016/679 henkilötietojen luovuttamiselle asettamat vaatimukset. Nimenomaisen säännöksen johdosta rekisteröitynyt säilyttäjä voisi täsmällisesti informoida asiakkaanaan olevaa osingonsaajaa siitä kenelle, mitä tarkoitusta varten ja mihin nimenomaiseen säännökseen perustuen häntä koskevia henkilötietoja luovutetaan. Todettakoon, että osingon maksajalla olisi oikeus saada tieto Verohallinnolle annetuista osinkoa koskevista tiedoista voimassa olevan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 1 momentin asianosaisjulkisuutta koskevien säännösten nojalla siltä osin kuin ne voivat tai ovat voineet vaikuttaa osingon maksajan verotusasian käsittelyyn.

10 c § 1 mom.

Jäljempänä 10 d §:ssä tarkoitettuun säilyttäjärekisteriin rekisteröityneen säilyttäjän on 10 b §:n edellyttämällä tavalla tutkittava ja tunnistettava osingon saaja, selvitettävä luotettavasti tämän verotuksellinen asuinvaltio sekä varmistettava, että kansainvälisen sopimuksen osinkoa koskevia määräyksiä voidaan soveltaa osingon saajaan. Rekisteröityneen säilyttäjän on annettava osingoista verotusmenettelystä annetun lain 15 e §:ssä tarkoitettut vuosi-ilmoitustiedot, Verohallinnon mainitun lain 19 §:n nojalla pyytämät osinkoon liittyvät tiedot sekä Verohallinnon kehotuksesta annettava tai esitettävä tarkastettavaksi mainitun lain 23 c §:ssä tarkoitettut tiedot. *Lisäksi rekisteröidyn säilyttäjän on annettava osingon maksajalle pyynnöstä osingon maksajan verotusta koskevien velvoitteiden hoitamiseksi tarpeelliset tiedot.*

Esityksen mukaan rekisteröidyn säilyttäjän ja maksajan velvollisuudesta antaa Verohallinnolle vuosi-ilmoitus säädettäisiin uudessa verotusmenettelystä annetun lain 15 e §:ssä. Verohallinto esittää, että pykälän 3 momentiksi lisättäisiin Verohallinnolle samantyyppinen valtuus antaa tarkempia määräyksiä kuin useimmissa muissa yleistä tiedonantovelvollisuutta koskevissa pykälissä on. Lisäksi Verohallinto toteaa, että 15 e §:ssä ehdotetaan säädettäväksi ilmoitettavista yksilöintitiedoista osaksi toisin kuin verotusmenettelystä annetun lain 22 §:ssä olevassa yleissäännöksessä on säädetty. Säännösten suhteen selkeyttämiseksi 15 e §:ssä voisi olla tarpeen säätää tai ainakin hallituksen esityksen perusteluissa todeta selventävästi, että kysymys on poikkeuksesta 22 §:n yleissäännökseen.

15 e §

Hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettua osinkoa koskeva yleinen tiedonantovelvollisuus

Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 10 d §:ssä tarkoitetun rekisteröityneen säilyttäjän on toimitettava Verohallinnolle vuosittain tarpeelliset tiedot verotusta varten. Ilmoitusvelvollisuus koskee niiden osingon saajien loppusaajatietoja, joista rekisteröitynyt säilyttäjä on ottanut vastuun, sekä osingon maksuhetken välitystietoja. Osingon saajien loppusaajatietoihin kuuluu rekisteröityneen säilyttäjän vastuulla oleville osingon saajille maksettujen osinkojen ja perittyjen lähdeverojen määrä sekä lisäksi tunnistetiedot kuten nimi, syntymäaika, osoite asuinvaltiossa, verotunniste asuinvaltiossa, jos sellaisia myönnetään, sekä oikeushenkilöiden oikeudellinen muoto. Lisäksi tulee ilmoittaa saajan verotuksellinen asuinvaltio ja kotiosoite sekä muut vastaavat Verohallinnon määräämät tiedot. Osingon maksuhetken välitystiedoissa tulee olla niiden rekisteröityneiden säilyttäjien yksilöintitiedot, joiden osingonmaksutietoja se on osingon maksuhetkellä välittänyt osakkeiden säilyttäjäketoissa edelleen tilinhoitajalle tai liikkeeseenlaskijalle ilmoitettavaksi sekä sen rekisteröityneen säilyttäjän

yksilöintitiedot, jolle tiedot on välitetty. Näihin tietoihin tulee sisältyä myös eriteltynä välitetyt tiedot osakkeiden määristä ja niistä perityistä veroista.

Maksajan on ilmoitettava vuosi-ilmoituksella tiedot osingon saajasta ja tiedot siitä osingon saajaa lähinnä olevasta rekisteröityneestä säilyttäjistä, jolta osingon saajaa koskevat tiedot on saatu. Jos maksajalla ei ole vuosi-ilmoitusta antaessaan käytettävissään tietoja osingon saajasta, vuosi-ilmoituksella annetaan ulkomaisen omaisuudenhoitajan tiedot. Kotivaltioksi ilmoitetaan kuitenkin osingon saajan kotivaltio. Lisäksi on annettava tieto siitä, onko osingonmaksun perusteena olevan osakkeen omistusoikeus hallintarekisteröity ja hallitaanko osaketta omaan vai toisen lukuun.

Verohallinto antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta sekä oikeudesta olla antamatta tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja tilanteissa, joiden merkitys on taloudellisesti tai verovalvonnallisesti vähäinen.

Säilyttäjän vastuu perimättä jääneestä verosta

Verohallinto esittää harkittavaksi esitysluonnoksen 10 c §:n 2 momentin 2. virkkeen sanamuotoa täydennettäväksi maininnalla *rekisteröityneestä säilyttäjistä*. Lisäksi Verohallinto esittää, että 10 c §:n 2 momentin viimeinen virke, joka koskee verovastuuta poistetaan. Tämä muutosehdotus liittyy jäljempänä kohdassa ”säilyttäjän verovastuun toteuttaminen” ehdotettuun menettelyyn, jossa säilyttäjän vastuu perimättä jääneestä verosta toteutettaisiin veron määräämistä verovelvolliselle koskevien säännösten mukaisesti.

10 c § 2 mom.

Jos rekisteröitynyt säilyttäjä on osingon maksua varten ilmoittanut osingosta perittäväksi 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua lähdeveroa pienemmän veron, säilyttäjä on kuin omasta verostaan vastuussa virheellisen ilmoituksen johdosta verovelvolliselta perimättä jääneestä verosta. Vapautuakseen vastuusta *rekisteröityneen* säilyttäjän on näytettävä, että virhe ei johdu sen laiminlyönnistä. Säilyttäjä vastaa verosta senkin jälkeen, kun säilyttäjä on poistettu säilyttäjärekisteristä. Verovastuun toteuttamisesta ja muutoksenhausta säädetään veronkantolaissa (11/2018).

Esitysluonnoksen yleisperusteluissa (s. 8-9) on kuvattu, kuinka hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta lähdevero peritään ja osinko maksetaan säilytysketjun kautta välitettyjen säilyttäjiltä saatujen tietojen perusteella. Käytännössä Verohallinnon voi olla vaikeata hankkia selvitys siitä, kenen säilyttäjän laiminlyönnin johdosta lähdevero on peritty virheellisesti. Erityisesti tämä koskee niitä tapauksia, joissa säilytysketjussa on useampia ulkomaisia portaita. Selvittämisen tehostamiseksi Verohallinto ehdottaa, että rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 c §:ään säädettäisiin erikseen vastuuolettamasta.

Säännöksen mukaan rekisteröityneen säilyttäjän katsottaisiin olevan lähtökohtaisesti vastuussa perimättä jääneestä lähdeverosta, jos se on antanut tai välittänyt vuosi-ilmoitustiedot kysymyksessä olevasta osingosta ja siitä peritystä verosta. Säännös koskisi ensiksikin tilannetta, jossa

rekisteröitynyt säilyttäjä on antanut osinkoa koskevan vuosi-ilmoituksen suoraan Verohallinnolle. Toiseksi säännös koskisi tilannetta, jossa rekisteröitynyt säilyttäjä on välittänyt tiedot osingon maksajalle vuosi-ilmoituksen antamista varten tai säilyttäjä antaa vuosi-ilmoituksen maksajan nimissä tämän puolesta. Kummassakin tilanteessa on mahdollista, että säilyttäjä on vain välittänyt toiselta rekisteröityneeltä säilyttäjältä osingon maksuvaiheessa saamansa osingonmaksu- ja verotustiedot ja vastaavasti vuosi-ilmoitusta varten saamansa tiedot sellaisinaan eteenpäin. Verohallinnon pyytäessä esimerkiksi osingon maksajaa lähinnä olevalta säilyttäjältä selvitystä, säilyttäjä voisi kumota vastuutaan koskevan oletaman esittämällä selvityksen siitä, että säilyttäjä on välittänyt toiselta rekisteröityneeltä säilyttämänsä tiedot sellaisenaan. Verohallinto voisi tämän jälkeen jatkaa virheestä vastuussa olevan säilyttäjän selvittämistä ketjussa eteenpäin. Tietojen välittämistä koskevan selvityksen lisäksi rekisteröitynyt säilyttäjä voisi kumota oletaman vastuusta muulla selvityksellä siitä, että lähdeveron perimättä jättäminen ei ole johtunut sen laiminlyönnistä.

10 c § 3 mom. (uusi)

Rekisteröityneen säilyttäjän katsotaan olevan 2 momentissa tarkoitettussa vastuussa osingosta perimättä jääneestä lähdeverosta, jos se on antanut tai välittänyt vuosi-ilmoitustiedot kysymyksessä olevasta osingosta ja verosta, tai muutoin selvitetään, että lähdevero on jäänyt perimättä rekisteröityneen säilyttäjän virheellisen ilmoituksen tai laiminlyönnin johdosta. Vapautuakseen vastuusta rekisteröityneen säilyttäjän on selvitettävä, että se on välittänyt toiselta rekisteröityneeltä säilyttäjältä osingon maksua ja lähdeveron perimistä varten saamansa tiedot samansisältöisinä tai muuten selvitettävä, että virhe ei johdu sen laiminlyönnistä.

Säilyttäjän vastuun toteuttaminen

Esityksen mukaan tarkoituksena on, että jos veroa jäisi perimättä rekisteröityneen säilyttäjän laiminlyönnin johdosta, säilyttäjä olisi vastuussa perimättä jääneestä verosta. Lähdeveron perimiseen velvollisena osingon maksaja olisi säilyttäjän ohella vastuussa perimättä jääneestä verosta, mutta tarkoitus on, että säilyttäjän vastuu olisi näissä tilanteissa ensisijainen.

Ehdotetuissa säännöksissä ei ole tarkemmin säädetty miten säilyttäjän vastuun ensisijaisuus toteutetaan. Säilyttäjän vastuun osalta 10 c §:n 2 momentissa on viitattu veronkantolain verovastuun toteuttamista ja muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Veronkantolain verovastuusäännösten soveltaminen sellaisenaan ei kuitenkaan johtaisi siihen, että rekisteröitynyt säilyttäjä olisi ensisijaisessa vastuussa laiminlyöntinsä johdosta perimättä jääneestä verosta. Näiden säännösten johdosta rekisteröitynyt säilyttäjä vapautuisi maksuvelvoitteistaan Verohallintoon nähden siinä tapauksessa, että vero saataisiin perittyä osingon maksajalta, jolloin säilyttäjän ensisijainen vastuu laiminlyönnistään ei toteutuisi. Vero saattaisi jäädä tällöin lopullisesti osingon maksajan rasitukseksi.

Verohallinto ehdottaa rekisteröityneen säilyttäjän vastuun toteuttamista siten, että tilanteessa, jossa vero on jäänyt perimättä rekisteröityneen säilyttäjän laiminlyönnin vuoksi, perimättä jäänyt vero määrättäisiin sekä osingon maksajan että säilyttäjän suoritettavaksi oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain veron määräämistä verovelvolliselle koskevien säännösten mukaisesti. Rekisteröityneeseen säilyttäjään sovellettaisiin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain säännöksiä veron määräämisestä, seuraamusmaksuista, Verohallinnon määräämän veron maksamisesta ja muutoksenhausta. Sen sijaan rekisteröityneellä säilyttäjällä ei olisi pelkästään siinä ominaisuudessaan velvollisuutta antaa esimerkiksi oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetussa laissa tarkoitettua veroilmoitusta. Veron määräämistä koskevien säännösten soveltaminen tarkoittaisi, että rekisteröityyn säilyttäjään sovellettaisiin myös veron määräämistä koskevia yleisiä menettelysäännöksiä.

Veron koko määrää perittäisiin erillisinä velvoitteina sekä osingon maksajalta että säilyttäjältä. Osingon maksajan vastuu olisi näissä tilanteissa luonteeltaan verosaatavaa turvaava samalla tavoin kuin suorituksen maksajan vastuu oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 51 §:n 3 momentin mukaan. Säilyttäjälle määrätyn veron perimistä säilyttäjältä jatkettaisiin siitä huolimatta, että osingon maksaja olisi maksanut sille määrätyn veron. Säilyttäjän vastuun ensisijaisuus toteutuisi siten, että jos säilyttäjä maksaisi veron, veron määrääminen poistettaisiin osingon maksajalta ja osingon maksajalle palautettaisiin sen mahdollisesti maksamat verot. Samoin meneteltäisiin silloin, kun veron määräämisen perusteet muutoin poistuvat esimerkiksi sen johdosta, että jälkeempäin saadun selvityksen mukaan veroa ei ole peritty liian pienenä.

Verohallinto esittää, että veron määräämisestä osingon maksajan ja rekisteröityneen säilyttäjän maksettavaksi säädettäisiin 10 c §:ään lisättävässä uudessa 4 momentissa.

10 c § 4 mom. (uusi)

Perimättä jäänyt lähdevero määrätään edellä 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa osingon maksajan ja verosta vastuussa olevan rekisteröityneen säilyttäjän suoritettavaksi siten kuin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetussa laissa veron määräämisestä verovelvolliselle on säädetty. Rekisteröityneeseen säilyttäjään sovelletaan mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetussa laissa säädetään veron määräämisestä, seuraamusmaksuista, Verohallinnon määräämän veron maksamisesta ja muutoksenhausta.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyä koskevan lain 48 §:n 1 momentin mukaan, jos vero määrätään verovelvollisen vahingoksi, verovelvollisen suoritettavaksi voidaan määrätä veronkorotus. Lisäksi verolle lasketaan viivästyskorko veronkantolain ja veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain mukaisesti. Määrätessä perimättä jäänyt lähdevero osingon maksajalle ja säilyttäjälle heidän suoritettavakseen voitaisiin määrätä veronkorotus ja viivästyskorko mainitun säännöksen mukaisesti. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 37 §:n 2 momentin mukaisesti veronkorotus

voitaisiin jättää määräämättä, jos laiminlyönnille on ollut pätevä syy. Päteväenä syynä, jonka johdosta veronkorotus voitaisiin jättää määräämättä osingon maksajalle, voitaisiin pitää sitä, että veron perimättä jääminen on johtunut säilyttäjän laiminlyönnistä ja vero määrätään osingon maksajalle verosaatavan turvaamisen tarkoituksessa.

Verohallinto ehdottaa, että veron määräämisen poistamisesta osingon maksajalta säädettäisiin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättävän uuden 51 a §:n 1 momentissa.

Verohallinto ehdottaa lisäksi, että 51 a §:n 2 momentissa säädettäisiin menettelystä tilanteessa, jossa hallintarekisteröidylle osakkeelle maksetusta osingosta on peritty lähdevero, vaikka osingosta olisi tullut toimittaa ennakonpidätys, tai päinvastoin. Osingosta peritty lähdevero tai toimitettu ennakonpidätys vähennettäisiin tällöin osingon maksajan ja säilyttäjän suoritettavaksi määrättävän veron määrästä.

51 a § (uusi)

Osingon maksajaa ja rekisteröityä säilyttäjää koskevia erityisiä säännöksiä

Jos Verohallinto on jo määrännyt rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 c §:n nojalla veron osingon maksajalle, vero poistetaan viran puolesta, jos rekisteröitynyt säilyttäjää on maksanut osingosta maksettavat lähdeverot tai veron määräämisen perusteet ovat poistuneet.

Jos ennakonpidätyksen toimittamiseen velvollinen osingon maksaja on jättänyt ennakoperintälain 4 a §:n mukaisen ennakonpidätyksen toimittamatta, mutta osingosta on peritty lähdevero, ennakonpidätyksen toimittamiseen velvollisen osingon maksajan ja rekisteriin merkityn säilyttäjän suoritettavaksi määrätystä veron määrästä on vähennettävä perityn lähdeveron määrä. Vastaavasti menetellään myös tilanteessa, jossa lähdeveron perimiseen velvollinen on jättänyt lähdeveron perimättä, mutta osingoista on toimitettu ennakonpidätys.

Säilyttäjärekisteriä koskeva sääntely

Esityksessä olevan rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 d §:n mukaan säilyttäjärekisteriin voitaisiin merkitä säilyttäjä, jolla on sijoituspalvelulain (747/2012), arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain, arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) tai arvopaperitileistä annetun lain (750/2012) mukaan oikeus harjoittaa säilytystoimintaa. Mainittu Suomen kansallinen lainsäädäntö ei välttämättä koskene kaikkia ulkomaisia säilyttäjiä, jotka tulisivat hakeutumaan säilyttäjärekisteriin.

Verohallinto ehdottaa harkittavaksi 10 d §:n 1 momentin täydentämistä siten, että säilyttäjärekisteriin voitaisiin merkitä myös säilyttäjä, jolla on edellä mainittua kotimaista lainsäädäntöä vastaavan ulkomaisen lainsäädännön nojalla oikeus harjoittaa säilytystoimintaa. Lisäksi Verohallinto ehdottaa säilyttäjärekisteriin merkitsemisen edellytyksiä täydennettäväksi siten, että säilyttäjän tulee olla sijaintivaltionsa toimilupaviranomaisen valvonnan alainen. Pykälän 1 momentissa todettaneen selvyiden vuoksi lisäksi, että

rekisteröityneellä säilyttäjällä tarkoitettaiiin Verohallinnon ylläpitämään säilyttäjärekisteriin merkittyä säilyttäjää. Lisäksi Verohallinto ehdottaa 10 d §:n 3 momentin täsmentämistä selvyuden vuoksi siten, että myös säilyttäjärekisteristä poistamista koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta verotusmenettelystä annetun lain 65 a §:n mukaisesti.

10 d §

Rekisteröityneellä säilyttäjällä tarkoitetaan Verohallinnon ylläpitämään säilyttäjärekisteriin merkittyä säilyttäjää. Verohallinto merkitsee hakemuksesta säilyttäjärekisteriin sen, jolla on sijoituspalvelulain (747/2012), arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain, arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) tai arvopaperitileistä annetun lain (750/2012) tai vastaavan ulkomaisen lainsäädännön nojalla oikeus harjoittaa säilytystoimintaa. Säilyttäjällä tulee olla sijaintivaltionsa asianomaisen viranomaisen myöntämä toimilupa harjoittaa säilytystoimintaa ja olla sen valvonnan alainen. Säilyttäjän kotipaikan tulee olla Euroopan unionin alueella tai sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella on kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus.

Rekisteröinnin edellytyksenä on myös, että säilyttäjään sovelletaan yhteistä tietojenvaihtostandardia tai rahanpesun estämistä ja asiakkaan tunnistamista koskevia säännöksiä siten, että säilyttäjällä on velvollinen tunnistamaan asiakkaansa ja tämän verotuksellisen asuinvaltion. Säilyttäjärekisteriin voi rekisteröityä myös tällaiseen valtioon sijoittautunut säilyttäjänä toimiva sivuliike, jota kyseiset säännökset velvoittavat.

Rekisteröintiä hakevan ja rekisteröityneen säilyttäjän on annettava rekisterin pitämistä varten tarvittavat tiedot sekä selvitys tässä pykälässä tarkoitettujen edellytysten täytymisestä ja yhteystiedot. Lisäksi säilyttäjän on ilmoitettava näissä tiedoissa tapahtuneista muutoksista. Säilyttäjärekisteriin rekisteröintiä ja siitä poistamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta verotusmenettelystä annetun lain 65 a §:n mukaisessa menettelyssä.

Esityksessä ei ole ennakkoperintärekisteriä koskevaa ennakkoperintälain 26 §:n 3 momenttia vastaavaa säännöstä rekisteriin merkitsemättä jättämisestä aikaisempien laiminlyöntien johdosta. Verohallinnon näkemyksen mukaan tällainen säännös olisi tarpeellinen myös säilyttäjärekisterin osalta. Verohallinto ehdottaa, että asiasta säädettäisiin rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 e §:n 3 momentissa. Verohallinto ehdottaa myös 10 e §:n 2 ja 4 momentin sanamuotojen tarkentamista.

10 e §

Verohallinto poistaa säilyttäjärekisteristä rekisteröidyn, joka sitä pyytää.

Verohallinto voi poistaa säilyttäjän säilyttäjärekisteristä silloin, kun

- 1) 10 d §:ssä säädetyt rekisteröitymisen edellytykset eivät enää täyty;
- 2) hallinnolliset virheet tai muut vähäiset virheet ovat toistuvasti johtaneet virheelliseen tietojen raportointiin tai silloin, kun
- 3) säilyttäjällä laiminlyö 10 b tai 10 c §:n mukaiset velvoitteet tai jättää maksamatta sille määrättyt verot.

Verohallinto voi jättää säilyttäjärekisteriin merkitsemättä säilyttäjän, jonka voidaan olettaa aiempien laiminlyöntiensä perusteella olennaisesti laiminlyövä 10 b ja 10 c §:ssä tarkoitettuja säilyttäjän velvoitteita tai jättävän maksamatta sille määrättyt verot. Säilyttäjärekisteriin voidaan jättää merkitsemättä myös yhteisö, jonka voidaan olettaa olennaisesti laiminlyövä 2

momentissa tarkoitetut velvollisuutensa yhteisöä johtavan aiempien laiminlyöntien tai tämän johtamien muiden yhteisöjen aiempien laiminlyöntien perusteella.

Verohallinnon on varattava säilyttäjärekisteristä poistettavalle tai siihen merkitsemättä jätettävälle tilaisuus selvityksen antamiseen, jos poistaminen tai rekisteriin merkitsemättä jättäminen perustuu edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin syihin.

Pykälän 3 momentin mukaan Verohallinto jättäisi säilyttäjärekisteriin merkitsemättä säilyttäjän, jonka voidaan olettaa aiempien laiminlyöntiensä perusteella laiminlyövän säilyttäjälle kuuluvat velvoitteet tai jättävän maksamatta sille määrätyt verot. Säännöstä voitaisiin soveltaa esimerkiksi tilanteessa, jossa säilyttäjärekisteristä poistettu säilyttäjä hakisi uudelleen rekisteröintiä. Rekisteröinti voitaisiin evätä myös silloin, kun rekisteröintiä ensi kertaa hakeva säilyttäjä olisi jättänyt maksamatta sille määrätyt verot.

Esityksen mukaan säilyttäjärekisteriin rekisteröintiä koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta verotusmenettelystä annetun lain 65 a §:n mukaisessa menettelyssä. Koska verotusmenettelystä annetun lain 65 a § on säädetty tyhjentäväksi, pykälän 3 kohtaan lisättäneen lain informatiivisuutta ajatellen nimenomainen säännös muutoksenhausta säilyttäjärekisteriin rekisteröintiä tai rekisteristä poistamista koskevasta päätöksestä seuraavasti:

3) ennakoperintälain 25–27 §:ssä tarkoitettuun ennakoperintärekisteriin tai rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 d §:ssä tarkoitettuun säilyttäjärekisteriin merkitsemistä tai siitä poistamista koskevaan päätökseen;

Hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettavasta osingosta toimitettava ennakonpidätys

Verohallinto esittää esityksessä olevan ennakoperintälain 4 a §:n 2 momentin täsmentämistä siten, että osingosta on toimitettava 50 prosentin ennakonpidätys jos maksaja tai osingon saajaa lähinnä oleva säilyttäjä, joka on osingonjakohetkellä merkittynä 10 d §:ssä tarkoitettuun säilyttäjärekisteriin, ei saa tai säilyttäjä ei voi toimittaa Verohallinnolle hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettavan osingon saajasta verotusmenettelystä annetun lain 15 e §:ssä tarkoitettuja tietoja. Tämä merkitsisi sitä, että hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettavasta osingosta voitaisiin toimittaa ennakonpidätys normaalien veroperusteiden mukaisesti, jos rekisteröityneellä säilyttäjällä on osingonmaksuhetkellä saajan tiedot, eikä estettä niiden toimittamiseen Verohallinnolle ole.

Esityksen perustelujen mukaan hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettavasta osingosta olisi toimitettava 50 prosentin ennakonpidätys, mikäli maksajalla ei ole osingon saajan tietoja, mutta maksaja tai säilyttäjä tietää, että osingon saaja on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Esityksessä ei ole otettu nimenomaisesti kantaa siihen, miten on meneteltävä siinä tapauksessa, että maksajalla tai rekisteröityneellä säilyttäjällä ei ole tietoa osingonsaajasta

ja hänen asuinvaltiostaan eli he eivät tiedä, onko osingon saaja yleisesti vai rajoitetusti verovelvollinen.

Verohallinnon näkemyksen mukaan esitystä tulisi täsmentää viimeksi mainituilta osin. Johdonmukaisin vaihtoehto olisi, että osingosta toimitettaisiin tällaisessa tapauksessa 50 prosentin ennakonpidätys. Verohallinto esittää, että ehdotetun ennakoperintälain 4 a §:n 1 momenttiin lisätään asiaa koskeva säännös.

Lisäksi Verohallinto esittää, että 4 a §:n 2 momentissa olevaa säännösviittausta täsmennetään siten, että viittaus koskee rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 c §:n 3 ja 4 momenttia.

4 a §

Vastaavuusvaatimuksesta poikkeaminen maksettaessa osinkoa hallintarekisteröidylle osakkeelle

Jos maksaja tai osingon saajaa lähinnä oleva säilyttäjä, joka on osingonjakohetkellä merkittynä 10 d §:ssä tarkoitettuun säilyttäjärekisteriin, ei saa tai säilyttäjä ei voi toimittaa Verohallinnolle hallintarekisteröidylle osakkeelle maksettavan osingon saajasta rajoitetusti—verotusmenettelystä annetun lain 15 e §:ssä tarkoitettuja tietoja, on osingosta toimitettava 50 prosentin suuruisen ennakonpidätys, jos osingon saaja on Suomessa yleisesti verovelvollinen. Osingosta on toimitettava 50 prosentin suuruisen ennakonpidätys myös, jos maksajalla tai rekisteröityneellä säilyttäjällä ei tietoa ole kuka on osingonsaaja ja mikä on osingon saajan asuinvaltio.

Mitä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 10 c §:n 3 ja 4 momentissa ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaissa säädetään rekisteröityneen säilyttäjän vastuusta perimättä jääneestä lähdeverosta, sovelletaan vastaavasti pidättämättä jääneeseen ennakoon.

Osingon maksajalle tai säilyttäjälle veron määräämispäätöksellä määrättyyn veroon ei sovelleta oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 51 §:n 3 momentin säännöstä.

Säilyttäjärekisterin julkiset tiedot

Verohallinto ehdottaa esityksessä olevaa verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 9 §:ää täydennettäväksi siten, että yhteisön nimen sekä tunnuksen tai muun vastaavan yksilöintitiedon lisäksi julkinen tieto oli myös rekisterimerkinnän voimassaoloaika. Tällä tavoin myös rekisterin julkisista tiedoista voitaisiin jälkepäin todeta, onko säilyttäjä ollut rekisteriin merkittynä ehdotetun lainsäädännön kannalta merkityksellisenä ajankohtana, kuten osingon maksuhetkellä.

9 §

Säilyttäjärekisterin julkiset tiedot

Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 10 d §:ssä tarkoitettujen säilyttäjärekisterin tiedoista julkisia ovat yhteisön nimi sekä tunnus tai muu vastaava yksilöintitieto ja rekisterimerkinnän voimassaoloaika..

Muita kysymyksiä

Esityksen suhde TRACE-suositukseen

Verohallinnon näkemyksen mukaan esityksen yleisperustelujen keskeisissä ehdotuksissa olisi syytä tarkastella ehdotetun rekisteröinti-, tiedonantovelvollisuus- ja verovastuusääntelyn suhdetta TRACE-suositukseen ja sen mahdollistamiin optioihin. Verohallinnon käsityksen mukaan ehdotettu sääntely on olennaisissa kohdissaan TRACE-suosituksen mukainen ja tarkoituksena on sallia suosituksen mukainen menettely.

Sivuliikkeiden asema

Pankkitoiminnassa on tavanomaista, että toimintaa harjoitetaan sivuliikemuodossa. Samalla pankilla voi olla sivuliikkeitä useissa eri maissa ja ne voivat, pääliikkeen ohella, harjoittaa lakiesityksessä tarkoitettua säilytystoimintaa ja hakeutua säilyttäjärekisteriin. Hallituksen esityksessä olisi syytä ottaa kantaa vastuiden kohdentumiseen tällaisissa tilanteissa. Onko tarkoituksena esimerkiksi, että silloin kun joku sivuliikkeistä laiminlyö velvoitteensa siten, että säilyttäjärekisteristä poistaminen tulee kysymykseen, myös säilyttäjärekisteriin rekisteröitynyt pääliike ja muut sivuliikkeet poistetaan tuon laiminlyönnin vuoksi säilyttäjärekisteristä, ottaen huomioon, että pääliike ja sen sivuliikkeet ovat kaikki samaa juridista henkilöä. Vastaavasti esityksessä olisi hyvä ottaa kantaa siihen, voidaanko säilyttäjänä olevan sivuliikkeen laiminlyönnin johdosta säilyttäjälle määrättyjen verojen täytäntöönpanotoimet tällaisessa tapauksessa kohdistaa paitsi kyseiseen sivuliikkeeseen myös kyseiseen juridiseen henkilöön yleensä.

Osingon saajan käsite

Hallintarekisteröintitilanteessa osingon saavaa osakkeen omistajaa ei merkitä yhtiön osakasluetteloon, vaan osakkeen omistajaksi merkitään muu taho. Osingon saajan käsitteen kuvaaminen hallituksen esityksessä vähentäisi väärinkäsityksiä sen suhteen, kuka on hallintarekisterin takana oleva osakkeen omistaja ja oikea verovelvollinen osakkeelle maksetusta osingosta. Käsitteen määrittelemisen ja terminologian yhtenäistäminen lisää täsmällisyyttä ja oikeusvarmuutta.

Esityksen yleisperusteluissa on (s. 9-10) todettu, että jo nykyisessä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 10 b §:ssä ja Suomen tekemissä verosopimuksissa, ellei jossain verosopimuksessa ole erikseen toisin sovittu, "osingon saajalla" tarkoitetaan OECD:n malliverosopimuksessa tarkoitettua "osinkoetuuden omistajaa" (beneficial owner). Verohallinto esittää,

että selvyyden vuoksi myös 10 b §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todettaisiin, että

Osingon saajalla tarkoitettaisiin OECD:n malliverosopimuksessa tarkoitettua osinkoetuuden omistajaa (beneficial owner).

Vuosi-ilmoitusmenettelyyn liittyviä täsmennyksiä

Hallituksen esityksen perusteluissa olisi lain voimaantuloon varautumista varten syytä täsmentää esityksessä tarkoitettua vuosi-ilmoitusmenettelyä seuraavilta osin:

- onko tarkoituksena, että rekisteröitynyt säilyttäjä voisi antaa osinkoa koskevat vuosi-ilmoitustiedot Verohallinnolle sekä suoraan että osingon maksajan kautta eli osana maksajan vuosi-ilmoitustietoja vai pelkästään suoraan Verohallinnolle;
- onko tarkoituksena, että vuosi-ilmoitustietojen ilmoittamista varten otettaisiin käyttöön uusi TRACE-skeeman mukainen vuosi-ilmoitus;
- onko tarkoituksena, että TRACE-skeeman mukainen vuosi-ilmoitus olisi ainoa tapa, jolla osingon maksaja ja säilyttäjä voisivat antaa vuosi-ilmoitustiedot hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavista osingoista vai säilyisikö niiden rinnalla nykymuotoinen osinkojen vuosi-ilmoitus.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava lakimies

Matti Merisalo